

Specifikation till kvantitativa mål Steg 6 100423

Område			
KLIMATEFFEKTIVT			
Övergripande klimatmål	Enhet	Nuläge / underlag	Kommentar
<p>2020 ska landstingets totala utsläpp av växthusgaser* vara minst 75 % lägre jämfört med basåret 1990. Delmål på 60% lägre till 2016.</p> <p>2016 ska landstingets totala utsläpp av växthusgaser* vara minst 30% lägre jämfört med basåret 2011.</p> <p>*(räknat i koldioxidekvivalenter)</p>	% koldioxidekvivalenter	<p><u>Spår + buss</u> SL 1990: 148 414 ton CO₂ SL prognos 2016: 62 000 ton CO₂ Det ger en prognostiserad minskning av 58%. SL 2009: 137 415 ton CO₂ SL prognos 2011: 100 000 ton CO₂</p>	<p>Nationellt mål: minskning med 40% till år 2020 jmf. med 1990 (från verksamheter som ligger utanför systemet för handel med utsläppsrätter). EU 20% (30% vid internationellt klimatavtal) Siffror för SL inkluderas.</p>
Övergång till förnyelsebar energi.			
<p>År 2016 ska andelen förnyelsebart bränsle till transporter i landstingsfinansierad verksamhet vara minst 75 %.</p>	% av energi (Joule) eller % volym	<p>2009: SL 33% (volym)förnyelsebara bränslen (buss) Färdtjänsten 19% Waxholmsbolaget 2%</p>	<p>Argument för att mäta energi är att det kan finnas bränselslukande etanolbilar. Allmän kollektivtrafik, spårtrafik och leasingbilar ska ingå i målet. 100% av SL:s spårtrafik ska fortsatt drivas med el från förnybar källa. Nationellt mål: år 2030 ska fordonsflottan vara oberoende av fossil energi.</p>
<p>År 2016 ska andelen förnyelsebar energi för uppvärmning, kylning och el till lokaler där landstingsfinansierad verksamhet bedrivs vara minst 95 %.</p>	% av MWh	<p>2009: All el är förnybar. El 2009 (MWh): Locum 202 847 SL:s lokaler 125 300 Kyla: 22 558 MWh och varav 72 % förnybar. Värme: 358 538 MWh varav 77 % förnybar. SL: 91,5 % 2009</p>	<p>verksamheter med förbrukning < x MWh omfattas inte av målet Nationellt mål: minst 50 procent av Sveriges energianvändning ska år 2020 komma från förnybara energikällor. 80% av avfall till förbränning räknas som förnyelsebar</p>

År 2016 ska 6 GWh/år av landstingets energianvändning komma från småskalig förnybar byggnadsnära framställning.	GWh/år	Locum: 2011 710 MWh, 2012 950 MWh SL: 2011 60 MWh, 2012 drygt 1 GWh NKS: ca 2 GWh/år SLL 2010 0,1 – 0,2 GWh	Ett mål enbart för landstingets egna verksamheter. 6 GWh/år motsvarar 0,8% av energiförbrukning av el, värme och kyla till landstingets fastigheter 2009 (709 243 GWh).
Effektivare energianvändning.	Enhet	Nuläge / underlag	Kommentar
År 2016 ska energianvändningen för värme, el och transporter i landstingsfinansierad verksamhet ha minskat med 10% jämfört med år 2011.	kWh/m ² A _{temp} /per år kWh/m ² /år SL: per personkm Waxholmsbolaget: per personkm alt angöring SLL Transport: per angöring	Värme 2009: 358 538 MWh <u>El 2009 (MWh):</u> Locum: 202 847 SL:s lokaler: 125 300 SL:s trafik 2009: Energi spårtrafik: 493 GWh Energi busstrafik: 639 GWh Energi färdtjänsttrafik: 47 GWh	verksamheter med förbrukning < x MWh omfattas inte av målet Nationellt mål: energieffektivisering med 20 procent till 2020 (basår 1990) CO ₂ -utsläppen är noll om vi bara köper ursprungsmärkt el från förnyelsebara källor.
Energieffektiva transporter.			
<i>2016 ska resandet med SL (allmän kollektivtrafik) ha ökat med X % med minst behållen marknadsandel.</i>	%	SL: 2009: 705'000 personer per vanlig vinterdag	(antal påstigande en vanlig vintervardag). Målet kommer från SL:s strategiska plattform.
År 2016 ska samtliga fordon som landstinget äger eller hyr vara miljöbilar och landstingets alla tjänsteresor ska vara klimatneutrala.			Vägverkets definition på miljöbilar gäller. Kollektivtrafik räknas som klimatneutralt, klimatkompensering sker för flyg och bil transporter med förnyelsebara bränslen

Minskade utsläpp av klimatpåverkande medicinska gaser.	Enhet	Nuläge / underlag	Kommentar
År 2016 finns effektiv utrustning vid alla landstingsfinansierade förlossningsavdelningar för minimering av utsläppen av lustgas. Utsläppen från all lustgasanvändning ska ha minskat med 75% jämfört med 2002.	% minskning i kg enligt modell alt. CO ₂ -ekvivalenter	2009: utsläppen har minskat med 50%	Det är ett bevarandemål.
År 2016 har all landstingsfinansierad verksamhet vidtagit relevanta åtgärder för att minimera utsläppen av övriga klimatpåverkande medicinska gaser. Utsläppen ska ha minskat med 50% jämfört med 2011.	% minskning i kg	Nytt mål.	Sevofluran används mest, men även Isofluran. Filter (medicinskt) finns som är främst är anpassat till Sevofluran som adsorberar gasen till 98%. Filter sätts vid slangen för utandningsluft.
Ökad andel livsmedel med låg klimatpåverkan.			
År 2016 har klimatpåverkan från livsmedel minskat med 20 % jämfört med 2011.	% koldioxidekvivalenter	Nytt mål. Nationellt projekt pågår för att ta fram klimatmärkning på mat med bland annat KRAV och Svenskt sigill.	Avser livsmedel som används till patientmat på de stora sjukhusen. Exempelvis säsongsanpassat, närodlat och minskat spill.
Regional planering ger lägre klimatpåverkan per invånare			
<i>2016 ska mängden CO₂-ekvivalenter per invånare och år ha minskat till 3,7 ton genom energieffektivisering av och planering av trafik, infrastruktur och bebyggelse. Genom regional utvecklingsplanering och samråd med kommunerna nås målet.</i>	ton CO ₂ -ekvivalenter	2005: 4,6 ton/invånare/år enligt RUFSPrognos för 2030 är 2,8 ton. Nationellt utsläpp 2008 är: 6.9 ton /invånare	Ett mål som beslutats och följs upp inom ramen för RUFSP.

RESURSEFFEKTIVT	Enhet	Nuläge / underlag	Kommentar
Kretsloppstänkande vid användning av varor och tjänster			
Landstinget ska ställa specifika och relevanta miljökrav vid alla upphandlingar av varor och tjänster. Under programperioden ska kraven i de mest miljöprioriterade upphandlingarna följas upp minst en gång per avtalsperiod.			
2016 ska landstingets nyinköp av några utvalda produktgrupper ha minskat med 20% jämfört med 2011.Under programperioden genomförs projekt inom SLL med syfte att öka återanvändningen av vissa utvalda produkter.	% styck	Nytt mål.	
2016 ska användningen av utvalda engångsmaterial ha minskat med 10 % i all landstingsfinansierad verksamhet jämfört med 2011. Initialt under programperioden genomförs ett projekt inom SLL för att identifiera dessa engångsmaterial.		Nytt mål.	Projektet genomförs av SLL Miljö och Vårdhygien tillsammans.
Under perioden 2012-2016 ska landstinget genomföra ett projekt inom Grön IT och energianvändningen för IT ska ha minskat med 50 procent till 2016. Mängden avfall och kemikalier ska ha minskat med 20 procent fram till 2016.		Nytt mål.	

Effektiva vårdkedjor	Enhet	Nuläge / underlag	Kommentar
<i>Landstinget ska bedriva en säker och resurseffektiv vård genom att kontinuerligt arbeta för att minska antalet vårdrelaterade infektioner. Resultatet ska mätas och följas upp årligen. Mätbara mål för minskningen sätts inom ramen för landstingets patientsäkerhetsarbete.</i>	<i>(Medicinska staben, Hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltning)</i>	Följs upp inom ramen för patientsäkerhetsarbetet.	Hälso- och sjukvårdsnämnden har som inriktningsmål i budget 2010: Patienter ska inte drabbas av undvikbara vårdskador i samband med vård och behandling i Stockholms läns landsting Landstingsfullmäktiges budget 2010: Patientsäkerheten ska förbättras. Påverkbara vårdrelaterade infektioner ska minskas med minst tjugo procent per år 2010-2012.
Kretsloppsanpassat och resurssnålt byggande			
Nyproduktion av landstingets byggnader ska ligga 30% lägre än Boverkets byggregler avseende energihushållning och andelen sorterat avfall från landstingets byggtreprenader ska uppgå till minst 90%.		Gällande krav: byggnadens specifika energianvändning 110 (kWh per m2 Atemp och år) Andel sorterat: 82 procent år 2010	Ett mål som bara rör landstingets egna verksamheter. Boverkets byggregler, BBR, avsnitt 9 BFS 1993:57 med ändringar t.o.m. BFS 2008:20
Minskade mängder avfall och förbättrad avfallshantering.			
År 2016 ska materialåtervinningsgraden i landstingsfinansierad verksamhet vara minst 25%.	% av totalmängden avfall	Basvärde: 18 procent år 2010 Metallskrot+Blandpapper+Well&Kartong+Glas+Hårda&Mjuka plastförpackningar+Metallförpackningar/ Totalmängden avfall	Det nationella miljökvalitetsmålet är att senast år 2010 skall minst 50 procent av hushållsavfallet återvinnas genom materialåtervinning, inklusive biologisk behandling,
År 2016 ska landstingsfinansierad verksamhet med matavfallsproduktion av betydelse samla in sitt matavfall och lämna det till produktion av biogas.	matavfallsproduktion överstigande 50kg/dag	Nytt mål. gäller matavfall för de stora sjukhusen –	Nationellt mål och Stockholms stad : minst 35 procent av matavfallet från stadens verksamheter sorteras ut till biologisk behandling.

Resurseffektiv och tillgänglig bebyggelsestruktur.	Enhet	Nuläge / underlag	Kommentar
<i>Landstinget ska värna och vidareutveckla natur, kultur- och rekreationsmiljöer samt vattenområden samt säkra vattenförsörjningen. 2016 ska andelen skyddad mark i länet vara X %.</i>	andelen skyddad mark		Ett mål som beslutats och följs upp inom ramen för RUFS.
HÄLSOFRÄMJANDE			
Minskade miljö- och hälsorisker med kemiska produkter och varor.			
År 2016 ska alla kemikalier och kemiska produkter som är avvecklingsämnen enligt landstingets kemikaliestrategi bort från alla landstingsfinansierad verksamhet. Totalt ska alla utfasningsämnen ha minskat med 80% jämfört med 2007.	Antal avvecklingsämnen och förbrukning i liter/kg	2009 har vi redan minskat förbrukningen av utfasningsämnen med i snitt 50% (de privata ej inkluderade)	Ett projekt ska genomföras under 2011 där en kemikaliestrategi tas fram och en utfasningslista skapas.
År 2016 ska inga varor köpas in eller upphandlas i landstingsfinansierad verksamhet som innehåller avvecklingsämnen enligt landstingets kemikaliestrategi.		Krav ställs i upphandlingar.	Ett projekt ska genomföras under 2011 där en kemikaliestrategi tas fram och en utfasningslista skapas.
Vid ny- eller ombyggnad får endast material, som uppfyller Byggvaru- bedömningens kriterier för rekommenderat eller accepterat, användas.			Ett mål enbart rör landstingets egna verksamheter.

Minskade miljörisker med läkemedel.	Enhet	Nuläge / underlag	Kommentar
Landstinget ska verka för att utsläppen från produktion av läkemedel minskar. Under programperioden ska miljökrav ställas och landstingets uppförandekod tillämpas vid upphandling av läkemedel.		Nytt mål.	
År 2016 är halterna i miljön av de mest miljöbelastande läkemedelssubstanserna lägre än 2011.	Massflöden av läkemedel i utsläppsvatten från reningsverk	2008: 3 substanser av 35 har minskat, övriga visar ingen förändring	En utredning planeras att göras 2011-2012 av vilka substanser som ska prioriteras (liknande de 30 särskilt miljöstörande läkemedlen som mäts idag). MistraPharma arbetar med att ta fram ny information om läkemedels miljöpåverkan.
Under programperioden ska landstinget arbeta för en säkrare och mer kostnadseffektiv läkemedelshantering som bidrar till ökad säkerhet för personal och patienter samt minskar mängden läkemedelsavfall.		Nytt mål.	Exempel på arbetsområden är arbete med slutenvård, färdigberedda standarddoser och läkemedelsautomat.
<i>2016 ska antalet antibiotikarecept per 1000 invånare och är inte överstiga 250 i Stockholms län.</i>		Nytt mål.	Målet överensstämmer med nationella Stramas och Svensk förening för allmänmedicins mål för en rationell antibiotikaanvändning.
Minskade utsläpp av luftföroreningar.			
År 2016 är utsläppen av partiklar och andra luftföroreningar till miljön från Stockholms lokaltrafik minskade med 10% jämfört med år 2011.	ton	SL 2009 (ton) Busstrafik: 1381 NOx, 17,5 partiklar Färdtjänsttrafik: 17 NOx, 3,7 partiklar Personkm buss 1 713 000 000 WÅAB (ton): 268,8 NOx , 8,2 partiklar	SL och WÅAB gör inga ytterligare åtgärder för att minska utsläpp, förutom att gå över från fossila till förnyelsebara bränslen och ha ålderskrav på bussflottan. Utsläpp beräknas på volymen bränsle.
Minskat buller			
2016 ska bullerstörningarna från Stockholms lokaltrafik ha minskat med 10% jämfört med år 2011.	% klagomål		

Ökad mängd ekologiska livsmedel.			
2016 är 40 % av måltiderna i all landstingsfinansierad verksamhet baserade på ekologiskt framställda produkter.	Andel ekologiskt av totalkostnaden	2010: 10%	Gäller livsmedel som används till patientmat på de stora sjukhusen + matproducerande enheter
Ett hälsofrämjande landsting.	Enhet	Nuläge / underlag	Kommentar
<i>2016 är betydligt färre invånare utsatta för störningar som kan påverka hälsan negativt. Andelen av befolkningen med tillgång till tätortsnära natur och grönområden har ökat. Landstinget har en folkhälsopolicy med syfte att arbeta för en mer hälsofrämjande hälso- och sjukvård samt samverkar kring hälsa med andra aktörer i länet.</i>			(Följs upp i inom ramen för RUFS och Folkhälsopolicyn)